Keski-Suomen hyvinvointialueen jälkihuollon harkinnanvarainen taloudellinen tuki opiskeleville jälkihuoltonuorille myöntämisperusteet 1.1.2027 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 18.11.2026
1221/05.00.00/2026

Valmistelija palvelujohtaja Maria Aalto p. 050 4135912
palvelupäällikkö Piritta Huttunen p. 050 552 4883

Selostus asiasta

Yleistä

Eduskunta on hyväksynyt toimeentulotukea koskevan lainmuutoksen, joka tuli voimaan 1.2.2026. Muutoksen myötä toimeentulotuki on täsmennetty entistä selkeämmin viimesijaiseksi etuudeksi. Lakimuutoksen seurauksena Kela ei voi enää käyttää harkintaa opintolainan hakemisvelvollisuudessa, vaan kaikkia 18 vuotta täyttäneitä opiskelijoita edellytetään hakemaan opintolainaa ennen toimeentulotuen myöntämistä. Tämä velvoite koskee jatkossa myös lastensuojelun jälkihuollossa olevia nuoria, joita aiemmin ei ole lähtökohtaisesti velvoitettu ottamaan opintolainaa.

Aluevaltuusto päätti 9.6.2026 mahdollistaa osalle jälkihuollossa olevista opiskelijoista opiskelun ilman opintolainan maksamista. Aluevaltuusto päätti, että ne jälkihuollon nuoret, jotka opiskelevat peruskouluopintoja tai tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) voivat saada harkinnanvaraista taloudellista tukea, jotta heidän ei tarvitse ottaa opintolainaa. Harkinnanvaraista taloudellista tukea myönnettäessä otetaan huomioon nuorelle kertyneet itsenäistymisvarat.

Yhteys strategiaan

Peruskoulua tai tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta käyvien nuorten velkaantumisen estäminen taloudellista tukea myöntämällä, parantaa kyseessä olevien nuorten hyvinvointia sekä mahdollisuuksia ohjautua jatko-opintojen pariin.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Keski-Suomen hyvinvointialueella jälkihuollon asiakkaana on tällä hetkellä 630 täysi-ikäistä nuorta. Vuonna 2025 asiakkaana olleista jälkihuoltonuorista toisen asteen opinnoissa oli 32 prosenttia, korkeakouluopinnoissa 5 prosenttia ja peruskoulua suoritti 1 prosenttinuorista. 28 prosenttia nuorista oli sellaisia, joilla toisen asteen koulutus on keskeytynyt vähintään kerran, 11 % sellaisia, jotka olivat saaneet tehtyä toisen asteen koulutuksen valmiiksi sekä 2 prosenttia sellaisia nuoria, joilla on peruskoulu kesken oppivelvollisuusiän jälkeen.

Tällä hetkellä opiskelevista jälkihuollon asiakkaista noin sata on sellaisia, joita koskee opintolainan nostovelvollisuus. Tämän lisäksi sellaisia uusia sijaishuollosta itsenäistyviä nuoria, joita muutos koskee, siirtyy jälkihuoltoon vuosittain noin 30 kappaletta. Käytännössä toimeentulotukilain muutos koskee siten noin 130-150 nuorta vuoden 2026 aikana, ja vuositasolla opiskelevien nuorten määrä tullee pysymään tuolla tasolla.

Tällä hetkellä opiskelevista nuorista noin 20 on sellaisia, jotka opiskelevat vasta peruskoulussa tai erilaisissa valmentavissa opinnoissa (Tuva-koulutus) ja vuositasolla tällaisia nuoria on n. 25.

Jälkihuoltonuorten toimeentulon varmistaminen jälkihuollon taloudellisella tuella lisää kustannuksia vähintään n. 146 000 euroa vuodessa, jos harkinnalla myönnetään tukea n. 25 nuorelle vuodessa. Kustannuksen kattamiseen ei ole erikseen kohdennettavissa määrärahaa. Kustannuksen kattaminen sisäisesti merkitsee muiden palveluiden myöntämisen perusteiden tiukentamista.

Lainsäädäntö

Lastensuojelulaki 75, 76, 76 a §

Toimivalta

hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut Kallimo Kati

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä Keski-Suomen hyvinvointialueen jälkihuollon harkinnanvarainen taloudellinen tuki opiskeleville jälkihuoltonuorille myöntämisperusteet liitteen mukaisesti 1.1.2027 alkaen.

Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös